

Metsien käytön kestävyyssmuutoksen mittaamisen periaatteista - kommenttipuheenvuoro

11.1.2023

Riikka Paloniemi, Syke

S Y K E

Kuvaaja: Roine Piirainen, <https://kuviasuomesta.fi/latu/>

On kestävyysmurroksen aika

INNOVAATIOT

KESTÄVÄ
YHTEISKUNTA

TOIMINTA-
MALLIT

11.1.2023

Kestävyysemurros ja tutkimus

UUDET
INNOVAATIOIT JA
MONENLAISET
KOEILUT
KÄYNNISTÄVÄT
KESTÄVYYSS-
MURROKSEN

INNOVAATIOIT
KERTAUTUVAT, KUN
TEKNOLOGIA,
SÄÄNNÖT,
TOIMINTATAVAT JA
AMMATTIKUNNAT
MUUTTUVAT

KESTÄVYYSS-
MURROS ETENEE
JÄRJESTELMISSÄ,
JA KOKO
YHTEISKUNTA
MUUTTUU

Tutkimus tuottaa,
arvioi ja tukee
innovaatioita

Ennakoi muutoksia,
luo tietopohjaa
ohjauksen tueksi,
ennakoi
vaikutuspolkuja

Auttaa ymmärtämään,
arvioi ja edistää
yhteiskuntaa
läpileikkaavia
kehityskulkuja

Indikaattoreiden innovatiivisuus (tiivistelmästä 1/2)

- ”Koimme perinteiset ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden ryhmät liian yleisiksi operatiiviseen käyttöön, ja sen vuoksi jaoimme kriteerit kuuteen ryhmään: vesistön tila, luonnon tila, ilmaston tila, talous, hyvinvointi ja hyväksyttävyyys.
- Useille tarkastelluille kriteereille emme löytäneet suoraa yhteyttä **metsien käyttöä** koskevaan päätöksentekoon.
- Monet tarkastelluista **taloudellisista ja hyvinvointia** kuvaavista kriteereistä soveltuvat paremmin esimerkiksi **metsäteollisuuden investointeja ja toimintaa koskevaan päätöksentekoon tai maankäytön ja kaavoituksen päätöksentekoon** kuin metsien käsittelyä koskevaan päätöksentekoon. ”

Indikaattoreiden innovatiivisuus (tiivistelmästä 2/2)

- ”**Hyväksyttävyyttä** koskevat kriteerit puolestaan soveltuvat esimerkiksi lakeja, sertifiointikriteereitä tai ohjeita koskevaan päätöksentekoon.
- Taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys ilmenevät siten usein eri päätöksentekotasolla kuin ekologinen tai puuntuotannollinen, ja tämä näkyy kriteereiden määrässä ja laadussa”

4.5. Metsiä käyttävien terveys ja hyvinvointi (1/2)

- *”vain vähän sellaisia indikaattoreita, joilla on selkeä yhteys metsien käsittelyyn ja jotka ovat mitattavissa”*
- ”Virkistyskäyttöön liittyvät indikaattorit ovat usein mitattavissa. Ongelmana on **yksilötason arvojen ja arvostusten** (kuten avohakkuiden vastustus tai kannatus) yleistäminen populaatiotasolle: keskimääräinen näkemys ei koskaan kuvasta **kaikkien suomalaisten näkemystä.** ”
- Tunnistetaan myös esim. keräily, metsästys, tervahaudat, kelkkailureitit, muinaismuistomerkit, joihin metsien käyttö vaikuttaa.

4.5. Metsiä käyttävien terveys ja hyvinvointi (2/2)

- ”Osa ehdotetuista indikaattoreista **soveltuu vain paikalliseen päätöksentekoon**, kuten esimerkiksi luontopainotteisten koulujen ja päiväkotien määrä tai sijainti.
- Silloinkaan niillä ei ole suoranaista yhteyttä metsien käyttöön, mutta niillä on yhteys **kunnalliseen päätöksentekoon**, muun muassa kaavoitukseen ja maankäytön päätöksentekoon yksittäisen kunnan tai kaupunginosan tasolla.”

4.6 Metsien käytön hyväksyttävyyys (1/2)

- ”Metsien käytön hyväksyttävyyys kuvaa seikkoja, **jotka eivät ole mitattavissa luonnontieteellisin keinoin**. Niihin kuuluvat ihmiset tunteet ja kokemukset **metsien käytöstä itsessään tai metsiä koskevasta päätöksenteosta**. Ihmiset voivat kokea päätöksenteon epätasa-arvoisena tai epäoikeudenmukaisena.
- Epäoikeudenmukaisuuden tai epätasa-arvon kokemukset on tärkeää ottaa huomioon metsien käyttöä analysoivien työryhmien kokoonpanossa tai kokouskäytännöissä. Metsiä koskeviin päätöksiin ne voivat vaikuttaa uusia **lakeja ja säännöksiä tai sertifiointikriteerejä valmisteltaessa**. Tähän ryhmään kuuluvat myös esimerkiksi saamelaisten oikeudet.
- **Suoraa vastetta tietynlaiseen metsien käsittelyyn niillä ei ole.”**

4.6 Metsien käytön hyväksyttävyyys (2/2)

- ”Metsien käytön hyväksyttävyyden mittaukset **voidaan kuitenkin ottaa huomioon indikaattoreiden valinnan** sekä niiden tavoitesuunnan tai -tilan arvioinnissa.
- Ideaalissa sosiaalinen kestävyys toteutuu silloin, kun **yhteisesti keskustellaan** esimerkiksi ilmasto-, luonto- ja taloustavoitteiden painotuksista ja onnistutaan yhteisesti sopimaan tavoiteltavasta suunnasta.
- **Kaikkien indikaattoreiden tavoitetilasta** lienee mahdoton päästä yhteisymmärrykseen.”

Tutkimus tuottaa,
arvioi ja tukee
innovaatioita

Ennakoi muutoksia,
luo tietopohjaa
ohjauksen tueksi,
ennakoi
vaikutuspolkuja

Auttaa ymmärtämään,
arvioi ja edistää
yhteiskuntaa
läpileikkaavia
kehityskulkuja

